

1. **ספר יראים סימן רעד [דפוס ישן - קב]**
וא"כ קשיא דרב אדרב הא לא קשיא דבהבונה הכי פירושו רב אמר משום בונה פי' מרה זאת מחוסרת בנין בחסרון שופתא הלכך אין בו איסור מכה בפטיש שאינו נקרא מכה בפטיש אלא בדבר שאינו מחוסר בנין שהכאת פטיש הוא לאחר גמר בנין ולא אמר רב משום בונה לומר שיש חיוב בונה בדבר דהא אין סתירה ובנין בכלים ולא אמרינן משום בונה אלא להסירו מטעם מכה בפטיש [שהוא] לאחר בנין שלעולם בחסרון בנין לא תהיה מלאכת מכה בפטיש פי' בקוצר משום בונה אין בו אלא טעם בונה ומאותו בונה אין חיוב דאין בנין בכלים וכל הסוגיא נוח לפרשה אחר פירוש זו
2. **פני יהושע מסכת שבת דף צה עמוד א**
וכבר כתבתי בפ"ק דביצה (דף י"ב ע"א ד"ה אבל) ליישב דנ"ל ברור דהא דאמרינן הכא בשמעתין המגבן חייב משום בונה היינו דוקא דמגבן כדי ליבשם ולהצניען לזמן מרובה או למוכרן דבכה"ג צריך לעשותן ולתקנן כעין בנין כדי שיתקיים ולא יתפרק אבל במגבן כדי לאכלה לאלתר באותו היום נראה דלא דמי לבנין כלל וא"כ לפ"ז תו לא אשכחן דהותר בנין ביום טוב לצורך, כן נראה לי ועוד כתבתי שם בענין אחר ע"ש ודו"ק:
3. **תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמו עמוד א**
משנה. שובר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות, ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי.
4. **רש"י מסכת שבת דף קמו עמוד א**
שובר אדם חבית - מליאה גרוגרות בסכין או בסייף, לאכול ממנה גרוגרות, דאין במקלקל שום איסור בשבת.
5. **חידושי הר"ן מסכת שבת דף קמו עמוד א**
ולא נהירא דנהי דכל המקלקלין פטורין איסורא מיהא איכא אלא היינו טעמא דכיון דבעלמא מקלקל פטור אבל אסור משום צורך שבת שרי לכתחילה מיהו כי שרי דוקא בכלי קטן דלא שייך ביה בנין וסתירה אבל גדול לא
6. **חתם סופר מסכת שבת דף קמו עמוד א**
ולפע"ד מודה רש"י אי הוה סתירת הכלים מלאכה דאורי' כסותר בנין ורק משום שהוא מקלקל אזי הוה פטור אבל אסור אבל הכא בסתירת כלים ס"ל לרש"י דאין בנין וסתירה כלל בכלים ואין כאן אלא הקלקול בעצמו ואין בזה שום איסור והוא פשוט וק"ל,
7. **חידושי הר"ן (מיוחס לו) מסכת שבת דף קמו עמוד א**
מתני' שובר אדם את החבית כו'. פי' והוה לי' חבית כקליפי אגוזים ורמונים:
8. **תוספות מסכת שבת דף קמו עמוד א**
ראה דהתם אסור לשבר את המגדל והכא דשרי לשבר את החבית משום דמייירי במוסתקי כדמוקי לה בביצה פרק המביא כדי יין (דף לג: ושם) ומפ' רש"י התם דהיינו חבית שבורה ומדבקין שבריה בשרף של עץ שעושה ממנו זפת וקורין ריישנ"א ומש"ה דוקא חבית שרי דמחמת גריעותו לא חייס עליה וליכא למיחש שמא יתכוין לעשות כלי
9. **חידושי הר"ן מסכת שבת דף קמו עמוד א**
מתני' שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרו'. פרש"י ז"ל דאין במקלקל שום אסור שבת ולא נהירא דנהי דכל המקלקלין פטורין איסורא מיהא איכא אלא היינו טעמא דכיון דבעלמא מקלקל פטור אבל אסור משום צורך שבת שרי לכתחילה מיהו כי שרי דוקא בכלי קטן דלא שייך ביה בנין וסתירה אבל גדול
10. **תוספות מסכת ביצה דף לג עמוד ב**
כי תניא היא במוסתקי - מזופפת ורעועה פירש רש"י דלא חיישינן לתקון כלי דהואיל ורעועה הרבה יחוס עליה דשמא יקלקל החבית ועושה נקב לכל הפחות שיוכל וה"ר יצחק פירש במסכת ערובין (דף לד: ושם בד"ה ואמאי) דכיון שהם מדובקים בזפת ואין החתיכות שלמות לא הוי שום תקון כלי.
11. **שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיד**
סעיף א: אין בנין וסתירה בכלים. וה"מ, שאינו בנין ממש כגון חבית, הגה: שאינה מחזקת ארבעים סאה (ת"ה סי' ס"ה), שנשברה ודיבק שבריה בזפת, יכול לשברה ליקח מה שבתוכה ובלבד שלא יכוין לנקבה נקב יפה שיהיה לה לפתח, דא"כ הוה ליה מתקן מנא; אבל אם היא שלמה, אסור לשברה אפי' בענין שאינו עושה כלי. ואפי' נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש, ואפי' יש בה נקב חדש, אם להרחיבו, אסור. הגה: ובלבד שיתכוין לכך (מרדכי פרק חבית).
סעיף ז: ושבירת פותחות של תיבות, יש מתיר ויש אוסר, ויש להתיר ע"י א"י.

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיד סעיף ז

(לו) יש מתיר - ס"ל דאין שייך שם סתירה כלל בכלים וכמו שבארתי לעיל בס"א במשנה ברורה דיש ראשונים שסוברין כן ואף דהמחבר סתם מתחלה בסעיף זה גופא בשבירת פותחת לאיסור אפ"ה הביא כאן דעת היש מתירין כדי לסמוך עליהן להקל עכ"פ ע"י א"י וכמו שמסיים אח"כ וכדאיתא בב"י:
(לז) ע"י א"י - ויש שכתבו דדוקא בהפסד מרובה או שנחפז הרבה לצורך מצוה. וכ"ז בשבירת הפותחת אבל לפתוח אותו בסכין או במחט גדול שרי אפילו דלת של בית [אחרונים]:

12. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קלח עמוד א
אבל מטה וכסא טרסקל ואסלא - מותר לנטותן לכתחילה.

13. רש"י מסכת שבת דף קלח עמוד א
מותר לנטותו לכתחילה, דהא עביד וקאי.

14. שמירת שבת כהלכתה (א) / פרק טז: משחקים בשבת וביו"ט / יט
אין למנוע מן הילדים לבנות בקוביות ובאבני-פלא* על כל מיניהם שאין חיבורם בחוזק(נז) (וראה להלן סוף סעיף לה), אבל אם צריך לחבר את החלקים בברגים או לתקועם זה בזה היטב - אסור(נט). ולכן אין לשחק ולבנות באבני לגו או בחלקי קליקס וכדומה, שהרי הם נתקעים זה בזה בחוזקה. *אסור לפתוח בשבת וביו"ט שקיות, קופסאות וקרטונים שקשורים או דבוקים, אם הם עומדים להשתמש בהם כדי לשמור בהם את המשחקים(נח).
(נז) שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, מהא דסי' שיד סע' א. אלא דשוב אמר לי הגרש"ז זצ"ל, דקצת יש לדון, דמה דשרינן לפרק מטה רפויה ולהחזירה, סי' שיג סע' ו, היינו מפני שמשתמשים בה תמיד למטה, משא"כ באבני פלא שרגילין לעשות בהן צורות שונות, וכיון שאין האבנים מחוברות זו לזו, אפשר דחשיב כל פעם כעושה דבר חדש, אך מ"מ עכ"פ לקטן שלא הגיע למצוות אין לחוש, וגם אפשר דאפי' אם יכול להתקיים הבנין שבנה מאבני הפלא, אבל מ"מ כיון שניכר וידוע לכל שאין הבנין שבנה עשוי לקיום כלל, וגם אינו אלא צעצוע של ילדים, בכגון דא אין זה נחשב אפי' בגדר של בנין ארעי ולא גזרו בו רבנן אטו קבע, ודוגמא לכך מפריסת טלית, תהל"ד סי' שטו ס"ק ט, שאם אינו מתקיים אלא ע"י שאוחזין אותה בידים, אינו חשיב אוהל, אפי' אם עושין כן כדי להגן בפני הגשם והשמש, וה"נ בני"ד דבנין של התינוקים. (נט) סי' שיג סע' ו ובמ"ב ס"ק מה, אך אפשר דני"ד דומה לכיסוי של כלים ושרי אפי' ע"י בורג, ומשום דרגילים לסגור ולפתוח תמיד, ע"ש במ"ב, וה"נ במשחקים שהרי רגילים תמיד לשנותם; שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל.

15. המעין - חנניה רכל
אולם החילוק בין אבני פלא למיניהם לבין לגו וקליקס וכד' לא פשוט כלל: עיי"ש סע' כ שאוסר לפרק ולהרכיב צעצוע מטוס או אוניה העשויים מפלסטיק "שהרי החלקים מתחברים זה לזה בדיוקנות מרובה, ורגילים לבנותם לימים רבים"; שמע מינה שרק באופן זה אסר הגרש"ז לבנות, אך לא אסר לילדים לבנות בלגו וכד' גם אם חיבור החלקים זה לזה חזק מעט יותר מאשר אבני פלא. וכ"כ בספר בנין שבת להגר"ח כהן (עמ' מז) ששמע מהגרש"ז שהורה בפשיטות להיתר בלגו

16. שו"ת ציצע אליעזר חלק יג סימן ל
(ה) ונחזור לנידוננו. נימא נוספת לקולא יש בנידוננו (והוא רק לרווחא דמילתא) מפני שאבני - הפלא הא ממש בכל עת ורגע לפירוד קיימא, דזהו דרך משחקי - הילדים בזה לבנותם ולסותרם בכל רגע ורגע, ולכן י"ל דאין זה בכלל בגדר בנין.
(ו) בהא נחיתנא ובהא סליקנא דאין כל איסור בונה או סותר בבנית או סתירת אבני - פלא שהילדים שוחקים בהם. וגם לרבות לא משום תיקון מנא. ומותר לשחק בהם בשבת.